

PK II P 404.4.2016

Wyciąg ze sprawozdania dotyczącego spraw o przestępstwa popełnione z pobudek rasistowskich, antysemickich lub ksenofobicznych prowadzonych w I półroczu 2017 roku w jednostkach organizacyjnych prokuratury.

Wstęp

Zgodnie z poleceniem z dnia 13 lipca 2016 roku Pani Dyrektor Departamentu Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Krajowej, dane w zakresie spraw o przestępstwa popełnione z motywów rasowych, antysemickich i ksenofobicznych gromadzone są przez Prokuratury Regionalne, a następnie przekazywane do Departamentu Postępowania Przygotowawczego w dwojaki sposób.

Po pierwsze, w części tabelarycznej wszystkie sprawy tej kategorii umieszczone są w przygotowanych formularzach kalkulacyjnych (5 tabel).

Po drugie, opisowa część sprawozdania ograniczona jest jedynie do pewnych wskazanych spraw tej kategorii, tj.:

- *„spraw dużej wagi ze względu na ich rodzaj, charakter, skutki lub społeczny oddźwięk”*,
- wszystkich spraw z użyciem przemocy,
- spraw zakończonych wydaniem decyzji o umorzeniu lub odmowie z uwagi na przesłankę, iż *„społeczna szkodliwość czynu jest znikoma”*.

I. Omówienie części tabelarycznej

1. Ogólne uwagi sprawozdawcze

Ogółem prowadzono w tym okresie postępowań – 947 (863 w I półroczu 2016 roku, a 848 w I półroczu 2015 roku), z tego:

- zarejestrowane nowe sprawy w I połowie 2017 roku – 696 (566 w I półroczu 2016 roku, a 497 w I półroczu 2015 roku),
- kontynuowane w I połowie 2017 roku a zarejestrowane wcześniej – 251 (297 w I półroczu 2016 roku, a 351 w I półroczu 2015 roku).

Ogółem zakończono w I połowie 2017 roku – 692 (632 w I półroczu 2016 roku, a 651 w I półroczu 2015 roku) postępowania, z tego:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 150 (96 w I półroczu 2016 roku, a 117 w I półroczu 2015 roku),
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 333 (327 w I półroczu 2016 roku, a 345 w I półroczu 2015 roku), w tym 20 spraw umorzonych „ad personam”,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 108 (71 w I półroczu 2016 roku, a 102 w I półroczu 2015 roku),
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 § 1 kpk – 17 (50 w I półroczu 2016 roku),
- wydano postanowienia o zawieszeniu postępowań – 38 (44 w I półroczu 2016 roku, a 39 w I półroczu 2015 roku),
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 15 (27 w I półroczu 2016 roku, a 22 w I półroczu 2015 roku),
- skierowano wnioski do Sądu o umorzenie postępowania w trybie art. 324 kpk – 2 (1 w I półroczu 2016 roku, a 1 w I półroczu 2015 roku).

W toku pozostaje postępowań – 255 (231 w I półroczu 2016 roku, a 197 w I półroczu 2015 roku).

2. Ogólne uwagi sprawozdawcze – prokuratury regionalne

A. Warszawa

315 spraw, w tym 81 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 234 nowych.

Ogółem zakończono w I połowie 2017 roku 228 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 82,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 93, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 6,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 13,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 § 1 kpk – 1,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 3.

Dla porównania w I półroczu 2016 roku odnotowano:

224 spraw, w tym 79 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 145 nowych.

B. Białystok

46 spraw, w tym 12 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 34 nowych.

Ogółem zakończono w I połowie 2017 roku 39 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 5,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 18, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 0,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 7,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 § 1 kpk – 2,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 2.

Dla porównania w I półroczu 2016 roku odnotowano:

84 spraw, w tym 13 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 71 nowych.

C. Kraków

91 spraw, w tym 26 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 65 nowych.

Ogółem zakończono w I połowie 2017 roku 70 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 8,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 41, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 1,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 15,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 § 1 kpk – 2,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 2.

Dla porównania w I półroczu 2016 roku odnotowano:

75 spraw, w tym 32 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 43 nowych.

D. Katowice

69 spraw, w tym 9 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 60 nowych.

Ogółem zakończono w I połowie 2017 roku 47 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 7,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 23, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 0,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 13,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 § 1 kpk – 2,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 0.

Dla porównania w I półroczu 2016 roku odnotowano:

83 sprawy, w tym 32 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 51 nowych.

E. Lublin

60 spraw, w tym 12 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 48 nowych.

Ogółem zakończono w I połowie 2017 roku 44 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 6,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 23, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 1 ,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 6,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 § 1 kpk – 4,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 2.

Dla porównania w I półroczu 2016 roku odnotowano:

51 spraw, w tym 14 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 37 nowych.

F. Gdańsk

97 spraw, w tym 34 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 63 nowych.

Ogółem zakończono w I połowie 2017 roku 65 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 9,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 32, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 3,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 14,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 § 1 kpk – 3,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 1.

Dla porównania w I półroczu 2016 roku odnotowano:

100 spraw, w tym 44 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 56 nowych.

G. Poznań

46 spraw, w tym 14 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 32 nowych.

Ogółem zakończono w I połowie 2017 roku 28 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 11,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 12, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 2,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 3,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 § 1 kpk – 2,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 2.

Dla porównania w I półroczu 2016 roku odnotowano:

49 spraw, w tym 20 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 29 nowych.

H. Łódź

44 sprawy, w tym 9 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 35 nowych.

Ogółem zakończono w I połowie 2017 roku 30 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 2 ,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego –18, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 0,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 7,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 § 1 kpk – 0,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 1.

Dla porównania w I półroczu 2016 roku odnotowano:

38 spraw, w tym 8 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 30 nowych.

I. Wrocław

98 spraw, w tym 31 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 67 nowych.

Ogółem zakończono w I połowie 2017 r. 80 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 10,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 43, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 1,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 16,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 § 1 kpk – 3,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 1.

Dla porównania w I półroczu 2016 roku odnotowano:

91 spraw, w tym 33 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 58 nowych.

J. Rzeszów

41 spraw, w tym 15 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 26 nowych.

Ogółem zakończono w I połowie 2017 roku 32 postępowania, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 5,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 12, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 1,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 10,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 § 1 kpk – 0,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 1.

Dla porównania w I półroczu 2016 roku odnotowano:

31 spraw, w tym 8 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 23 nowych.

K. Szczecin

40 spraw, w tym 8 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 32 nowych.

Ogółem zakończono w I połowie 2017 roku 29 postępowań, z tego m.in.:

- wydano postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania – 5,
- wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego – 18, w tym spraw umorzonych „ad personam” – 3,
- skierowano do Sądu akty oskarżenia – 4,
- skierowano do Sądu wnioski w trybie art. 335 § 1 kpk – 0,
- skierowano wnioski do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania – 0.

Dla porównania w I półroczu 2016 roku odnotowano:

37 spraw, w tym 14 kontynuowano z wcześniejszego okresu i 23 nowych.

Nowe sprawy i ogólna liczba spraw

W odniesieniu do nowych spraw odnotowano ich wzrost we wszystkich regionach, za wyjątkiem regionu białostockiego, w którym liczba nowych spraw tej kategorii zmniejszyła się znacznie (z 71 do 34).

W liczbach bezwzględnych i procentowo największy wzrost nowych spraw tej kategorii odnotowano w regionie warszawskim (z 145 do 234) i krakowskim (z 43 do 65).

W regionie warszawskim, podobnie jak we wcześniejszych okresach sprawozdawczych, odnotowano największą liczbę nowych spraw zarówno w liczbach bezwzględnych, jak i procentowo - 234 tj. około 33,6 % ogółu nowych spraw tej kategorii w Polsce. W regionie warszawskim, ma miejsce trwała tendencja wzrostu liczby nowych spraw, zarówno w liczbach bezwzględnych, jak i procentowo, w odniesieniu do ogółu nowych spraw tej kategorii w Polsce.

Dla porównania, w regionie warszawskim, w I półroczu 2016 roku odnotowano 145 spraw, tj. 25,6 % ogółu nowych spraw tej kategorii w Polsce, zaś w I półroczu 2015 roku 96 spraw tj. 19,3 % ogółu spraw tej kategorii w Polsce.

W terenie właściwości Prokuratury Regionalnej w Rzeszowie odnotowano najmniej nowych spraw tej kategorii (26).

W I półroczu 2017 roku odnotowano wzrost liczby prowadzonych postępowań we wszystkich regionach, za wyjątkiem regionu białostockiego (spadek z 84 do 46), katowickiego (spadek z 83 do 69), poznańskiego (spadek z 49 do 46) oraz gdańskiego (spadek z 100 do 97).

W regionie warszawskim, odnotowano największą liczbę prowadzonych spraw w liczbach bezwzględnych, jak i procentowo - 315 tj. około 33,3 % ogółu wszystkich spraw tej kategorii w Polsce.

Wykrywalność

W stosunku do łącznej liczby prowadzonych spraw w danym okręgu najniższy procentowy poziom wykrywalności odnotowano w okręgu warszawskim (27 spraw, co stanowi około 8,6 %).

W pozostałych jednostkach regionalnych odnotowano w zakresie spraw, w których przedstawiono zarzuty, następującą ich liczbę:

- Gdańsk 25 (co stanowi 25,8 %),
- Lublin 18 (co stanowi 30 %),
- Łódź 15 (co stanowi około 34 %),
- Poznań 9 (co stanowi około 19,5 %),
- Rzeszów 7 (co stanowi około 17 %),
- Szczecin 14 (co stanowi około 35 %),
- Wrocław 29 (co stanowi około 29,6 %),
- Białystok 16 (co stanowi około 34,8 %),
- Katowice 23 (co stanowi 33,33 %),
- Kraków 25 (co stanowi około 27,5 %).

W sumie na prowadzone w I półroczu 2017 roku w całym kraju wszystkie 947 postępowania zarzuty przedstawiono w 208 sprawach. Stanowi to około 22 % prowadzonych spraw.

Zatem jedynie w Prokuraturze Regionalnej w Warszawie, w Prokuraturze Regionalnej w Rzeszowie oraz w Prokuraturze Regionalnej w Poznaniu odnotowano niższy poziom wykrywalności niż w odniesieniu do całego kraju.

W zakresie danych, co do czynu ze względu na sposób działania sprawcy, na obszarze Prokuratury Regionalnej w Warszawie na 315 wszystkich spraw, w dalszym ciągu (podobnie jak we wcześniejszych okresach sprawozdawczych) zdecydowana większość tj. 196, popełniona została za pośrednictwem Internetu, z tego wobec 61 wydano decyzje o umorzeniu postępowania, a wobec 61 decyzje o odmowie wszczęcia postępowania.

Dla porównania, na prowadzone w I półroczu 2016 roku, w stosunku do łącznej liczby prowadzonych spraw w danym okręgu, najniższy procentowy poziom wykrywalności odnotowano w okręgu warszawskim (15 spraw, co stanowi około 6,7 %), a następnie w okręgu gdańskim (23 sprawy, co stanowi 23 %) (...).

Nadzór służbowy

W sumie 155 spraw zostało objętych nadzorem (co stanowi około 16,4 % ogółu prowadzonych spraw). W Prokuraturze Regionalnej w Poznaniu nie odnotowano spraw objętych nadzorem. Niski procent postępowań objętych nadzorem służbowym prokuratur nadrzędnych odnotowano w regionie warszawskim (3 sprawy objęto nadzorem, co stanowi około 1 %), następnie w regionie katowickim (3 sprawy objęto nadzorem, co stanowi około 4,3 %), rzeszowskim (3 sprawy objęto nadzorem, co stanowi około 7,3 %) i łódzkim (5 spraw objęto nadzorem, co stanowi około 11,3 %). Zaś najwyższy w regionie szczecińskim (28 spraw objęto nadzorem, co stanowi 70 %), krakowskim (49 spraw objęto nadzorem, co stanowi około 54 %) i lubelskim (28 spraw objęto nadzorem, co stanowi około 46,66 %).

3. Ogólna liczba spraw – zestawienie za lata 2000-2017

W przeszłości ogólna liczba spraw tej kategorii kształtowała się następująco:
(...) W 2012 roku prowadzono 473 postępowania, w tym 362 o nowe zdarzenia.
W 2013 roku prowadzono 835 postępowań, w tym 719 o nowe zdarzenia.
W 2014 roku prowadzono 1365 postępowań, w tym 1062 były to nowe sprawy.
W 2015 roku prowadzono 1548 postępowań, w tym 1169 były to nowe sprawy.
W 2016 roku prowadzono 1632 postępowania (w sprawozdaniu za rok 2016 omyłkowo podano 1631), w tym 1314 były to nowe sprawy.

W I połowie 2017 roku łącznie zarejestrowano 947 spraw, w tym 696 nowych postępowań, pozostałe sprawy 251 były kontynuowane z wcześniejszego okresu

Dla porównania, w I połowie 2016 roku łącznie zarejestrowano 863 spraw, w tym 566 nowych postępowań, pozostałe sprawy (297) były kontynuowane z wcześniejszego okresu, zaś w I półroczu 2015 roku prowadzonych było 848 postępowań, w tym 497 nowych postępowań.

Jak wskazano, ilość postępowań prowadzonych w prokuraturach, dotyczących przestępstw na tle rasowym, w I połowie 2017 roku w porównaniu do wcześniejszych okresów sprawozdawczych się zwiększyła.

Zauważyć należy, iż w ostatnich kilkunastu latach zdecydowanie zwiększyła się ilość prowadzonych w tej kategorii postępowań przygotowawczych, przy czym od roku 2014 procentowy wzrost nie ma tak dynamicznego charakteru .

Tak więc, w dalszym ciągu, w każdym badanym okresie sprawozdawczym odnotowany jest wzrost ogółu spraw, w tym spraw nowych (za wyjątkiem roku 2007), przy czym, od roku 2015 procentowy wzrost nowych spraw nie jest tak dynamiczny, jak w okresie wcześniejszym.

Dla porównania, w odniesieniu do wszystkich nowych spraw prowadzonych w jednostkach Prokuratury, to w I półroczu 2017 roku ogółem zarejestrowano 572.861 nowych spraw prowadzonych w kategorii (Ds, Pc, Pa, Dsn), w tym 484.788 nowych spraw (Ds.), zaś w I półroczu 2016 roku ogółem zarejestrowano 490.203 nowych spraw (Ds, Pc, Pa, Dsn), w tym 414.944 nowych spraw (Ds). Tak więc,

odnotowano w I półroczu 2017 roku wzrost w stosunku do analogicznego okresu z 2016 roku o 88.073 czyli o około 18 % wszystkich nowych spraw różnych kategorii.

Natomiast liczba nowych „*spraw z nienawiści*” w I półroczu 2017 roku wzrosła w stosunku do I półroczu 2016 roku 130 tj. o około 23 % czyli odnotowano (procentowo) nieznacznie wyższy wzrost tej kategorii spraw jak wskazany wzrost dotyczący wszystkich nowych spraw różnych kategorii.

W stosunku do wszystkich spraw prowadzonych w jednostkach Prokuratury, sprawy dotyczące „*przestępstw z nienawiści*” w dalszym ciągu stanowią znikomą część tj. mniej niż 0,2 % - ogółu spraw zarejestrowanych w (Ds, Pc, Pa, Dsn) czy ogółu spraw zarejestrowanych w (Ds).

4. Kwalifikacja prawna czynów

W postępowaniach prowadzonych w I połowie 2017 roku, sprawy dotyczyły różnych kwalifikacji czynów, przy czym niektóre z nich występowały samodzielnie, inne w zbiegach kumulatywnych. Wskazać należy, iż w sytuacji zbiegów kumulatywnych, odnotowano kwalifikację prawną czynu według zagrożenia najsurowszą karą i nie odnotowano w w/w zestawieniu pozostałych kwalifikacji.

I tak, uwzględniając powyższe założenia, w sprawach w tym okresie najczęściej występowały następujące kwalifikacje prawne czynów:

- art. 257 kk – 292 spraw (około 30,8 %),
- art. 256 § 1 kk – 273 sprawy (około 28,8 %),
- art. 119 § 1 kk – 197 spraw (około 20,8 %),
- art. 196 kk – 38 spraw,
- art. 255 § 1 , § 2 i 3 kk – 26 spraw,
- art. 256 § 2 kk – 24 sprawy,
- art. 133 kk – 17 spraw,
- art. 288 § 1 kk – 16 spraw,
- art. 126a kk – 7 spraw,
- art. 216 § 1 lub § 2 kk – 6 spraw,

- art. 158 § 1 lub 2 kk – 5 spraw,
- art. 190 § 1 kk – 4 sprawy
- art. 231 § 1 kk – 2 sprawy,
- art. 194 kk – 2 spraw.

W pojedynczych sprawach występowały inne kwalifikacje (m.in. art. 157 § 1 kk, art. 159 kk, art. 217 § 1 kk, art. 35 ust 1 a Ustawy o ochronie zwierząt – w kumulatywnej kwalifikacji z innymi artykułami m.in. z art. 222 § 1 kk i art. 224 § 1 kk, art. 226 § 1 kk, art. 280 § 1 kk).

W I połowie 2017 roku, podobnie jak we wcześniejszych latach, zdecydowaną większość stanowią sprawy zakwalifikowane w jednej z trzech kwalifikacji tj. art. 256 § 1 kk, art. 257 kk i art. 119 § 1 kk. Odnotowano w sumie 762 sprawy z tych kwalifikacji, co stanowi prawie 80,5 % (w I połowie 2016 roku prawie 88 %).

Dla porównania, w postępowaniach prowadzonych w I połowie 2016 roku najczęściej występowały następujące kwalifikacje prawne czynów:

- 256 § 1 kk – 339 sprawy (39,3 %),
- 257 kk – 293 spraw (33,95 %),
- 119 § 1 kk – 126 spraw (14,6 %),
- 288 § 1 kk – 19 spraw,
- 256 § 2 kk – 16 spraw,
- 255 § 1, § 2 i 3 kk – 11 spraw (...).

Analiza danych, zwłaszcza za I połowę 2017 roku, wskazuje, iż wzrasta liczba spraw prowadzonych odnośnie do czynów kwalifikowanych z innych artykułów niż art. 256 § 1 kk, art. 257 kk i art. 119 § 1 kk, które to kwalifikacje stanowią zdecydowaną większość postępowań dotyczących przestępstw z nienawiści.

Odnotowano wielokrotny wzrost postępowań z art. 196 kk dotyczący obrazy uczuć religijnych (obecnie 38 spraw – I półrocze 2016 roku 6 spraw).

Istotnie wzrosła liczba postępowań z art. 255 § 1, § 2 i 3 kk (obecnie 26 spraw – I półrocze 2016 roku 11 spraw), z art. 256 § 2 kk (obecnie 24 sprawy – I półrocze 2016 roku 16 spraw), z art. 133 kk (obecnie 17 spraw – I półrocze 2016 roku 7), z art. 216 § 1 lub § 2 kk (obecnie 6 spraw – I półrocze 2016 roku 3).

Analiza danych w przypadku art. 119 § 1 kk wskazuje, iż w I półroczu 2017 roku odnotowano 197 takich spraw (w analogicznym okresie 2016 roku odnotowano 126).

5. Postanowienia o umorzeniu oraz odmowy wszczęcia

W okresie sprawozdawczym wydano 150 postanowień o odmowie wszczęcia postępowania.

Wydano 333 postanowień o umorzeniu postępowania przygotowawczego, w tym 20 spraw umorzonych „ad personam”.

Spośród 313 spraw, w których wydano postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego „in rem”, najczęściej, jako podstawę decyzji, wskazano:

- w 197 sprawach – art. 322 kpk (§ 219 ust 1 Regulaminu powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury),
- 70 sprawach – art. 17 § 1 pkt 2 kpk,
- 34 sprawach – art. 17 § 1 pkt 1 kpk.

Niewykrycie sprawców

Procent spraw umorzonych z powodu niewykrycia sprawców zmniejszył się w porównaniu do 2013, 2014 i 2015 roku, jednakże jest większy niż w roku 2016.

I tak:

W 2010 roku na 163 sprawy zakończone z powodu niewykrycia sprawców umorzono 38 spraw (23 % spraw zakończonych).

W 2011 roku na 279 postępowań zakończonych na tej podstawie umorzono 78 spraw (prawie 28 % spraw zakończonych).

W 2012 roku taką podstawę umorzenia wskazano łącznie w 110 postępowaniach (97 spraw umorzono tylko na tej podstawie i 13 jako decyzje częściowe), co stanowi około 27% spraw zakończonych.

W 2013 roku taką podstawę umorzenia wskazano łącznie w 298 postępowaniach, co stanowi ponad 42 % spraw zakończonych.

W 2014 roku taką podstawę umorzenia wskazano łącznie w 422 sprawach na 1160 spraw zakończonych, co stanowi około 36 % spraw zakończonych.

W I półroczu 2015 roku taką podstawę umorzenia wskazano łącznie w 218 sprawach na 651 spraw zakończonych, co stanowi około 33,4 % spraw zakończonych.

W 2015 roku taką podstawę umorzenia wskazano łącznie w 406 sprawach na 1239 spraw zakończonych, co stanowi około 33 % spraw zakończonych.

W I półroczu 2016 roku taką podstawę umorzenia wskazano łącznie w 162 sprawach na 632 spraw zakończonych, co stanowi około 25,6 % spraw zakończonych.

W 2016 roku taką podstawę umorzenia wskazano łącznie w 346 sprawach na 1392 spraw zakończonych, co stanowi około 25 % spraw zakończonych.

W I półroczu 2017 roku taką podstawę umorzenia wskazano łącznie w 197 sprawach na 692 spraw zakończonych, co stanowi około 28,5 % spraw zakończonych.

W I półroczu 2017 roku taką podstawę umorzenia najczęściej wskazano w przypadku spraw zakwalifikowanych w jednej z trzech kwalifikacji, tj. art. 256 § 1 kk (w 80 sprawach na 207 zakończonych, tj. 38,6 % ogółu takich decyzji), z art. 257 kk (w 56 sprawach na 214 zakończonych, tj. 26,1 % ogółu takich decyzji) i art. 119 § 1 kk (w 24 sprawach na 133 zakończonych tj. około 18 % ogółu takich decyzji).

W I półroczu 2017 roku takiej podstawy umorzenia nie odnotowano m.in. w postępowaniach dotyczących czynów zakwalifikowanych z art. 133 kk, art. 190 § 1 kk i art. 126 a kk. Zaś w odniesieniu do czynów zakwalifikowanych z art.196 kk odnotowano tylko 3 przypadki takiej podstawy umorzenia.

6. Wykrywalność

Wykrywalność tego rodzaju przestępstw zmniejszyła się od 2007 roku (wówczas około 40 %) i w kolejnych latach poziom wykrywalności był zdecydowanie

niższy niż w roku 2007. Najniższy poziom osiągnęła w roku 2011 (około 17 %), przy czym stopniowo zwiększała się w latach 2013, 2014, 2015 i 2016.

Jednakże w analizowanym okresie sprawozdawczym wykrywalność tego rodzaju przestępstw była mniejsza niż w roku 2016 roku. I tak:

(...) Na prowadzone w 2013 roku 835 postępowań, zarzuty przedstawiono w 157 sprawach, co stanowi około 18,8 % spraw, wobec 284 osób.

Na prowadzone w 2014 roku 1365 postępowań zarzuty przedstawiono w 259 sprawach, co stanowi około 19 % prowadzonych spraw, wobec 389 osób.

W I półroczu 2015 roku na 848 prowadzonych postępowań zarzuty przedstawiono w 180 sprawach, co stanowi około 21,2 % prowadzonych spraw, wobec 266 osób.

Na prowadzone w 2015 roku 1548 postępowań zarzuty przedstawiono w 331 sprawach, co stanowi około 21 % prowadzonych spraw, wobec 468 osób.

Na prowadzone w I półroczu 2016 roku 863 postępowania zarzuty przedstawiono w 224 sprawach, co stanowi około 26 % prowadzonych spraw, wobec 305 osób.

Na prowadzone w 2016 roku 1631 postępowań zarzuty przedstawiono w 388 sprawach, co stanowi około 23,9 % prowadzonych spraw, wobec 534 osób.

Na prowadzone w I półroczu 2017 roku 947 postępowania zarzuty przedstawiono w 208 sprawach, co stanowi około 22 % prowadzonych spraw, wobec 349 osób.

Podobnie jak w poprzednich okresach sprawozdawczych, odnotowano, iż wykrywalność kształtuje się odmiennie w odniesieniu do kwalifikacji prawnej czynu.

Odnotowano kwalifikacje prawne czynu, w odniesieniu do których wykrywalność jest znacznie wyższa lub wyższa niż przeciętna tej kategorii przestępstw.

Na 197 spraw prowadzonych z art. 119 § 1 kk – zarzuty przedstawiono w 86 sprawach (wobec 186 podejrzanych – łączna liczba zarzutów 213) – wykrywalność około 43,7 %.

Na 7 spraw prowadzonych z art. 126a kk – zarzuty przedstawiono w 2 sprawach (wobec 2 podejrzanych – łączna liczba zarzutów 2) – wykrywalność około 28,6 %.

Na 5 spraw prowadzonych z art. 158 § 1 i 2 kk – zarzuty przedstawiono w 2 sprawach (wobec 6 podejrzanych – łączna liczba zarzutów 9) – wykrywalność 40 %.

Na 292 spraw prowadzonych z art. 257 kk – zarzuty przedstawiono w 70 sprawach (wobec 98 podejrzanych – łączna liczba zarzutów 113) – wykrywalność około 24 %.

Odnotowano kwalifikacje prawne czynu, w odniesieniu do których wykrywalność jest znacznie niższa lub niższa niż przeciętna tej kategorii przestępstw.

Na 38 spraw prowadzonych z art. 196 kk – zarzuty przedstawiono w 3 sprawach (wobec 6 podejrzanych – łączna liczba zarzutów 7) – wykrywalność 7,9 %.

Na 16 spraw prowadzonych z art. 288 § 1 kk – zarzuty przedstawiono w 4 sprawach (wobec 6 podejrzanych – łączna liczba zarzutów 12).

Na 273 spraw prowadzonych z art. 256 § 1 kk – zarzuty przedstawiono w 23 sprawach (wobec 26 podejrzanych – łączna liczba zarzutów 28).

Na 24 spraw prowadzonych z art. 256 § 2 kk – zarzuty przedstawiono w 4 sprawach (wobec 4 podejrzanych – łączna liczba zarzutów 4).

7. Środki zapobiegawcze

W przeszłości liczba bezwzględna, jak i procentowa spraw, w których stosowano środki zapobiegawcze (w stosunku do ogółu spraw tej kategorii), liczba osób, wobec których stosowano środki zapobiegawcze, jak i liczba osób, wobec których zastosowano tymczasowe aresztowanie, jak i wolnościowe środki przedstawiała się następująco.

(...) W 2012 roku na 473 prowadzone postępowania w 22 sprawach stosowano środki zapobiegawcze wobec 40 osób, w tym tymczasowe aresztowanie wobec 6 osób,

wolnościowe środki zapobiegawcze wobec 34 osób, tj. dozór policji, poręczenie majątkowe, zakaz opuszczania kraju, nakaz opuszczenia mieszkania, nakaz powstrzymywania się od prowadzenia określonej działalności.

W 2013 roku na 835 prowadzonych postępowań w 49 sprawach stosowano środki zapobiegawcze wobec 103 osób, w tym tymczasowe aresztowanie wobec 19 osób, a wolnościowe środki zapobiegawcze wobec 84 osób, tj. dozór policji, poręczenie majątkowe, zakaz opuszczania kraju, zakaz zbliżania się do pokrzywdzonego.

W 2014 roku na prowadzonych 1365 postępowań w 63 sprawach stosowano środki zapobiegawcze wobec 113 osób, w tym tymczasowe aresztowanie wobec 21 osób i wolnościowe środki zapobiegawcze wobec 92 osób.

W I połowie 2015 roku, na prowadzonych 848 spraw w 23 postępowaniach stosowano środki zapobiegawcze wobec 34 osób, w tym tymczasowe aresztowanie wobec 2 osób i wolnościowe środki zapobiegawcze wobec 32 osób.

W 2015 roku na prowadzonych 1548 postępowań w 41 sprawach stosowano środki zapobiegawcze wobec 64 osób, w tym tymczasowe aresztowanie wobec 6 osób i wolnościowe środki zapobiegawcze wobec 58 osób.

W I połowie 2016 roku na prowadzonych 863 spraw w 43 postępowaniach stosowano środki zapobiegawcze wobec 69 osób, w tym tymczasowe aresztowanie wobec 7 osób i wolnościowe środki zapobiegawcze wobec 62 osób.

W 2016 roku na prowadzonych 1632 postępowań w 88 sprawach stosowano środki zapobiegawcze wobec 137 osób, w tym tymczasowe aresztowanie wobec 18 osób i wolnościowe środki zapobiegawcze wobec 119 osób.

W I połowie 2017 roku na prowadzonych 947 spraw w 81 postępowaniach stosowano środki zapobiegawcze wobec 172 osób, w tym tymczasowe aresztowanie wobec 52 osób i wolnościowe środki zapobiegawcze wobec 120 osób.

W I połowie 2017 roku spośród nieizolacyjnych środków zapobiegawczych najczęściej stosowano:

- dozór Policji (131),
- poręczenie majątkowe (43),

– zakaz opuszczania kraju (34).

W I połowie 2017 roku na łączną liczbę 81 spraw, w których zastosowano środki zapobiegawcze zdecydowana większość spraw dotyczyła:

– czynów z art. 119 § 1 kk – 55 przypadków (łącznie w 86 sprawach przedstawiono zarzuty z tego artykułu),

– czynów z art. 257 kk – 18 przypadków (łącznie w 70 sprawach przedstawiono zarzuty z tego artykułu),

Incydentalnie stosowano środki zapobiegawcze w przypadku sprawców czynów z innych kwalifikacji (np. z art. 196 kk, z art. 261 kk, z art. 158 § 1 i 2 kk).

W porównaniu do I półrocza 2016 roku zdecydowanie zwiększyła się liczba bezwzględna, jak i procent spraw, w których stosowano środki zapobiegawcze (w stosunku do ogółu spraw tej kategorii), jak i też bezwzględna liczba osób, wobec których stosowano środki zapobiegawcze, jak i liczba osób, wobec których zastosowano tymczasowe aresztowanie jak i wolnościowe środki.

Powyższe dane liczbowe dotyczące I półrocza 2017 roku są bardzo podobne do danych za cały rok 2016, zaś w przypadku I półrocza 2017 roku to liczba osób, wobec których zastosowano tymczasowe aresztowanie, jest znacznie wyższa niż liczba dotycząca całego roku 2016.

Na łączną liczbę 52 zastosowanych środków zapobiegawczych w postaci tymczasowego aresztowania zdecydowana większość (46) dotyczyła sprawców czynów z art. 119 § 1 kk.

8. Dane co do czynu ze względu na sposób działania sprawcy

Na 947 postępowań prowadzonych w I połowie 2017 roku :

– aż 374, tj. około 39,5 % prowadzonych spraw, dotyczyło przestępstw popełnianych z wykorzystaniem Internetu, z tego 123 sprawy zakończono umorzeniem (około 36,9 % ogółu takich decyzji), 88 spraw zakończono odmową wszczęcia (około 58,6 % ogółu takich decyzji), 22 sprawy zakończono aktem oskarżenia (około 20,3 % ogółu takich decyzji), 3 – wnioskiem w trybie art. 335 kpk

(około 17,6 % ogółu takich decyzji), 9 – wnioskiem o warunkowe umorzenie (60 % ogółu takich decyzji),

- 16, tj. około 1,6 % spraw, dotyczyło publikacji książkowych i prasowych,
- 4 sprawy dotyczyły przestępstw związanych z zachowaniem kibiców i sportowców na zawodach sportowych lub w związku z zawodami,
- 28, tj. około 3 % spraw, dotyczyło wydarzeń związanych z organizowanymi manifestacjami, zgromadzeniami, wiecami, itp.
- 78, tj. około 8,2 % spraw, dotyczyło rasistowskich napisów, czyli graffiti na murach, budynkach, ogrodzeniach, itp.,
- 130, tj. około 13,7 % spraw, dotyczyło zdarzeń związanych ze stosowaniem przemocy wobec osoby,
- 127, tj. około 13,4 % spraw, dotyczyło wypowiedzania gróźb wobec osoby,
- 190 spraw – pozostałe przypadki.

Dla porównania, na 863 postępowania prowadzone w I połowie 2016 roku:

- aż 422, tj. około 49 % prowadzonych spraw, dotyczyło przestępstw popełnianych z wykorzystaniem Internetu,
- 10, tj. 1,1 % spraw, dotyczyło publikacji książkowych i prasowych,
- 14, tj. 1,6 % spraw, dotyczyło przestępstw związanych z zachowaniem kibiców i sportowców na zawodach sportowych lub w związku z zawodami,
- 58, tj. 6,7 % spraw, dotyczyło wydarzeń związanych z organizowanymi manifestacjami, zgromadzeniami, wiecami, itp.
- 90, tj. 10,4 % spraw, dotyczyło rasistowskich napisów, czyli graffiti na murach, budynkach, ogrodzeniach, itp.,
- 71, tj. 8,2 % spraw, dotyczyło zdarzeń związanych ze stosowaniem przemocy wobec osoby,
- 75, tj. 8,7 % spraw, dotyczyło wypowiedzania gróźb wobec osoby.

Natomiast na 848 postępowań prowadzonych w I połowie 2015 roku:

- 429, tj. około 50,5 % prowadzonych spraw, dotyczyło przestępstw popełnianych z wykorzystaniem Internetu,
- 9 spraw dotyczyło publikacji książkowych i prasowych,

- 13 spraw dotyczyło przestępstw związanych z zachowaniem kibiców i sportowców na zawodach sportowych lub w związku z zawodami,
- 11, tj. 1,2 % spraw, dotyczyło wydarzeń związanych z organizowanymi manifestacjami, zgromadzeniami, wiecami, itp.,
- 108, tj. 12,7 % spraw, dotyczyło rasistowskich napisów, czyli graffiti na murach, budynkach, ogrodzeniach, itp.,
- 45 spraw dotyczyło zdarzeń związanych ze stosowaniem przemocy wobec osoby,
- 62 sprawy dotyczyły wypowiedzenia gróźb wobec osoby.

Porównując dane z okresu sprawozdawczego do danych dotyczących 2015 i 2016 roku, stwierdzić należy: w dalszym ciągu zdecydowana większość czynów popełnianych jest „z wykorzystaniem Internetu”, przy czym procent spraw „z wykorzystaniem Internetu” w stosunku do ogółu zmniejszył się istotnie w I półroczu 2017 roku. Spadek czynów popełnianych jest „z wykorzystaniem Internetu” odnotowano już 2016 roku, a obecnie jest kontynuowany.

Porównując dane z okresu sprawozdawczego, do danych dotyczących 2015 i 2016 roku, odnotowano wzrost liczby postępowań dotyczących zdarzeń związanych ze stosowaniem przemocy wobec osoby oraz dotyczących wypowiedzenia gróźb wobec osoby.

Natomiast, porównując do analogicznego okresu I półrocza 2016 roku, odnotowano mniejszą liczbę spraw dotyczących wydarzeń związanych z organizowanymi manifestacjami, zgromadzeniami, wiecami, itp.

9. Dane co do czynu ze względu na osobę – motyw działania sprawcy

Ze zgromadzonych za I półrocze 2017 roku informacji o postępowaniach wynika, iż motywem działania sprawców w tych sprawach była przynależność osoby lub grupy osób do następujących grup narodowościowych, rasowych, etnicznych, politycznych, wyznaniowych lub ze względu na bezwyznaniowość:

Muzułmanie (w 192 postępowaniach – około 20 %),

Żydzi (w 74 postępowaniach – około 7,8 %),

Romowie (w 52 postępowaniach – około 5,5 %),
 osoby rasy czarnej (w 54 postępowaniach – około 5,7 %),
 Polacy (w 57 postępowaniach – 6 %),
 Ukraińcy (w 101 postępowaniach – około 10,6 %),
 katolicy (w 40 postępowaniach – około 4,2 %),
 Syryjczycy (w 23 postępowaniach).

Odnotowano również postępowania, z analizy których wynika, iż motywem działania sprawców byli przedstawiciele innych narodowości czy grup etnicznych (m.in. Niemcy, Holendrzy, Czeczeńcy, Ormianie, Brazylijczycy, Włosi, Gruzini, Tatarzy, Tunezyjczycy, Albańczycy, Marokańczycy, Egipcjanie, Bułgarzy, Francuzi, Portugalczycy, Pakistańczycy, obywatele Indii, obywatele Tajwanu, Algierczycy, Czesi, Białorusini,) lub grupy wyznaniowe (np. świadkowie Jehowy) czy też ateści czy też poglądy polityczne. Odnotowano również postępowania, z analizy których wynika, iż motyw działania sprawców określono jako „imigranci” czy „uchodźcy”.

W 115 sprawach (około 12,1 %) jako motyw działania podano „propagowanie faszystowskiego ustroju państwa”. Dane podobne jak zgromadzone za I półrocze 2016 roku (w 109 sprawach tj. około 12,6 %) - w poprzednich latach, tj. przed 2016 rokiem, w sprawozdaniach nie uwzględniano wskazanego motywu.

O ile w 2015 roku, najczęściej podmiotem ataków (w rozumieniu jako motyw działania sprawców) były osoby pochodzenia romskiego, następnie pochodzenia żydowskiego, Muzułmanie, osoby o czarnym kolorze skóry, osoby wyznania katolickiego, osoby pochodzenia ukraińskiego, Syryjczycy i Polacy, to w 2016 roku, najczęściej podmiotem ataków byli Muzułmanie, następnie osoby pochodzenia żydowskiego, osoby pochodzenia romskiego, osoby o czarnym kolorze skóry, Polacy i Ukraińcy.

W I półroczu 2017 roku, najczęściej podmiotem ataków były osoby wyznania muzułmańskiego (aczkolwiek liczba tego typu spraw uległa zmniejszeniu w stosunku do I półrocza 2016 roku, a spadek liczby tego typu spraw odnotowano również w II połowie 2016 roku), następnie Ukraińcy, osoby pochodzenia żydowskiego, Polacy, osoby o czarnym kolorze skóry, osoby pochodzenia romskiego i katolicy.

Istotnie zwiększyła się liczba spraw, w których podmiotem działania sprawcy byli Ukraińcy (z 29, tj. około 3,3 % ogółu spraw do 101 tj. około 10,6 %). W regionie rzeszowskim sprawy te stanowią największą część (16 na 41 wszystkich spraw). Istotna ilość spraw tego rodzaju odnotowano w regionie wrocławskim (18 na 98).

Kontynuowany jest spadek liczby spraw, w których podmiotem działania sprawcy byli Romowie (I półrocze 2015 roku w 177 postępowaniach – 21 %; za I półrocze 2016 roku w 65 postępowaniach – 7,5 %; obecnie w 52 postępowaniach – około 5,5 %).

Kontynuowany jest spadek liczby spraw, w których podmiotem działania sprawcy były osoby pochodzenia żydowskiego (I półrocze 2015 roku w 142, tj. 16,7 %, I półrocze 2016 roku 102, tj. 11,8% ogółu spraw; obecnie w 74 postępowaniach – około 7,8 %)

Na bardzo podobnym poziomie jest liczba spraw, w których podmiotem działania sprawcy były osoby o czarnym kolorze skóry (I półrocze 2016 roku 52, tj. 6% ogółu spraw; obecnie w 54 postępowaniach – około 5,7 %).

Kontynuowany jest wzrost liczby spraw, w których podmiotem działania sprawcy byli Polacy (I półrocze 2015 roku 14, tj. 1,6% ogółu spraw; I półrocze 2016 roku 33, tj. około 3,8 %; obecnie 57 – 6 %),

Odnotowano wzrost liczby spraw, w których podmiotem działania sprawcy byli katolicy (I półrocze 2016 roku 23; obecnie 40 – około 4,2 %).

10. Akty oskarżenia

Liczba (procentowa) kierowanych aktów oskarżenia i wniosków do Sądu o skazanie bez przeprowadzania rozprawy w trybie art. 335 § 1 kpk oraz wniosków o warunkowe umorzenie postępowania w stosunku do roku 2016 jest identyczna (około 20 %), jednakże jest niższa niż w analogicznym okresie 2016 roku (tj. w I półroczu).

W przeszłości liczba kierowanych aktów oskarżenia i wniosków do Sądu o skazanie bez przeprowadzania rozprawy w trybie art. 335 § 1 kpk oraz wniosków o warunkowe umorzenie postępowania przedstawiała się następująco:

(...) W 2014 roku skierowano 154 akty oskarżenia i 25 wniosków o warunkowe umorzenie postępowania, co stanowi około 15,4 % spraw zakończonych w tym okresie.

Zaś I połowie 2015 roku skierowano 102 akty oskarżenia i 22 wnioski o warunkowe umorzenie postępowania, co stanowi około 19 % spraw zakończonych w tym okresie.

W 2015 roku skierowano 158 aktów oskarżenia oraz w 30 sprawach skierowano wnioski do Sądu o skazanie bez przeprowadzania rozprawy w trybie art. 335 kpk i 41 wniosków o warunkowe umorzenie postępowania, co stanowi około 18,5 % spraw zakończonych w tym okresie.

W I połowie 2016 roku skierowano 71 aktów oskarżenia oraz w 50 sprawach skierowano wnioski do Sądu o skazanie bez przeprowadzania rozprawy w trybie art. 335 kpk oraz skierowano 27 wniosków o warunkowe umorzenie postępowania, co stanowi około 23,4 % spraw zakończonych w tym okresie.

W 2016 roku skierowano 158 aktów oskarżenia oraz w 73 sprawach skierowano wnioski do Sądu o skazanie bez przeprowadzania rozprawy w trybie art. 335 § 1 kpk oraz skierowano 48 wniosków o warunkowe umorzenie postępowania, co stanowi około 20 % spraw zakończonych w tym okresie.

W I połowie 2017 roku skierowano 108 aktów oskarżenia oraz w 17 sprawach skierowano wnioski do Sądu o skazanie bez przeprowadzania rozprawy w trybie art. 335 § 1 kpk oraz skierowano 15 wniosków o warunkowe umorzenie postępowania (w sumie 140 spraw), co stanowi około 20 % spraw zakończonych w tym okresie.

11. Dane dotyczące zdarzeń wyczerpujących znamiona czynu zabronionego

W celu ustalenia, w jakiej liczbie występują, zdarzenia wyczerpujące znamiona czynu zabronionego tej kategorii, zsumowano dane dotyczące liczby spraw

zakończonych skierowaniem aktu oskarżenia do Sądu, liczby spraw zakończonych skierowaniem wniosku do Sądu o skazanie bez przeprowadzania rozprawy w trybie art. 335 § 1 kpk, liczby spraw zakończonych skierowaniem wniosku do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania i liczby spraw zakończonych skierowaniem wniosku do Sądu w trybie art. 324 kpk oraz liczby spraw zakończonych wydaniem decyzji o umorzeniu postępowania, z uwagi na przesłankę „*niewykrycie sprawcy przestępstwa*”. I tak w sumie odnotowano:

w roku 2011 – 121 spraw zakończonych w w/w sposób,
w roku 2012 – 174 spraw zakończonych w w/w sposób,
w roku 2013 – 415 spraw zakończonych w w/w sposób,
w roku 2014 – 608 spraw zakończonych w w/w sposób,
w roku 2015 – 638 spraw zakończonych w w/w sposób,
w roku 2016 - 627 spraw zakończonych w w/w sposób.

W I półroczu 2017 odnotowano w sumie 339 spraw zakończonych w w/w sposób. W I półroczu 2016 odnotowano w sumie 311 takich spraw.

Tak więc, do roku 2014, wraz z gwałtownym wzrostem liczby prowadzonych postępowań tej kategorii, proporcjonalnie wzrastała liczba spraw zakończonych skierowaniem aktu oskarżenia do Sądu, liczba spraw zakończonych skierowaniem wniosku do Sądu o skazanie bez przeprowadzania rozprawy w trybie art. 335 § 1 kpk, liczba spraw zakończonych skierowaniem wniosku do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania i liczba spraw zakończonych skierowaniem wniosku do Sądu w trybie art. 324 kpk oraz liczba spraw zakończonych wydaniem decyzji o umorzeniu postępowania, z uwagi na przesłankę „*niewykrycie sprawcy przestępstwa*”.

Zaś w ostatnich kilku latach (począwszy od roku 2014), liczba postępowań dotyczących zdarzeń wyczerpujących znamiona czynu zabronionego, jest bardzo podobna (to jest ponad 300 spraw w każdym półroczu).

Znamienne, iż liczba postępowań dotyczących zdarzeń wyczerpujących znamiona czynu zabronionego od roku 2014 jest bardzo podobna (w roku 2016 nieznacznie niższa niż w roku 2015), chociaż w dalszym ciągu wzrasta (aczkolwiek

nie w sposób dynamiczny jak we wcześniejszych latach) liczba prowadzonych postępowań.

12. Postępowanie sądowe

W okresie sprawozdawczym w sumie:

- skazano 201 osób, w tym 14 osób w trybie art. 335 § 1 kpk oraz 21 osób w trybie art. 335 § 2 kpk i na podstawie art. 387 kpk 7 osób,
- warunkowo umorzono postępowanie wobec 33 osób,
- uniewinniono 9 osób (w tym 5 prawomocnie).

Podstawą skazań były przede wszystkim: art. 119 § 1 kk (63) i art. 257 kk (36). Ponadto podstawą skazań były: art. 256 § 1 kk (17), art. 157 § 2 kk (13), art. 158 § 1 lub 2 kk (13), art. 226 § 1 i 3 kk (18), art. 190 kk (17) i art. 256 § 2 kk (10), a w pojedynczych przypadkach inne artykuły.

Dla porównania w całym roku 2016 skazano 241 osób, Sądy warunkowo umorzyły postępowania wobec 45 osób, wyroki uniewinniające zapadły wobec 14 osób.

II. Omówienie części opisowej.

**„Sprawy dużej wagi ze względu na ich rodzaj, charakter,
skutki lub społeczny oddźwięk”.**

W poszczególnych powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratur regionalnych odnotowano następującą liczbę spraw tej kategorii:

Prokuratura Regionalna w Białymstoku (2),

Prokuratura Regionalna w Gdańsku (13),

Prokuratura Regionalna w Katowicach (4),

Prokuratura Regionalna w Krakowie (1),

Prokuratura Regionalna w Lublinie (9),

Prokuratura Regionalna w Poznaniu (2),

Prokuratura Regionalna w Rzeszowie (6),
Prokuratura Regionalna w Szczecinie (1),
Prokuratura Regionalna w Warszawie (12),
Prokuratura Regionalna we Wrocławiu (11).

Przy czym, Prokuratura Regionalna w Łodzi, nie wykazała prowadzenia spraw tej kategorii.

W poszczególnych prokuraturach regionalnych odnotowano istotne różnice w liczbach bezwzględnych, jak i procentowo, spraw uznanych za spełniające te kryteria w stosunku do ogólnej liczby spraw dotyczących „przestępstw z nienawiści”. Przepuszczalnie nieostre kryteria tej kategorii spraw mogą być przyczyną odmiennej oceny przy uznaniu postępowania za „sprawę dużej wagi ...” i w konsekwencji różnych proporcji tych spraw w stosunku do łącznej liczby spraw prowadzonych w poszczególnych prokuraturach regionalnych.

Sprawy z użyciem przemocy

W okresie sprawozdawczym, tj. I półroczu 2017 roku, łącznie prowadzono 130 spraw z użyciem przemocy (w tym 78 odnośnie do zdarzeń zaistniałych w I półroczu 2017 roku).

W poszczególnych powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratur regionalnych było zazwyczaj po kilka lub kilkanaście tego typu spraw i jedynie w Prokuraturze Regionalnej w Warszawie odnotowano więcej spraw (23). Wyjątkiem jest Prokuratura Regionalna w Poznaniu, gdzie nie odnotowano nowych spraw (prowadzono 2 sprawy dotyczące zdarzeń zaistniałych w wcześniejszym okresie).

I tak zarejestrowano w:

Prokuraturze Regionalnej w Białymstoku 7 spraw (w tym 2 odnośnie do zdarzeń zaistniałych w I półroczu 2017 roku),

Prokuraturze Regionalnej w Gdańsku 14 spraw (w tym 8 odnośnie do zdarzeń zaistniałych w I półroczu 2017 roku),

Prokuraturze Regionalnej w Krakowie 9 spraw (w tym 4 odnośnie do zdarzeń zaistniałych w I półroczu 2017 roku),
Prokuraturze Regionalnej w Lublinie 12 spraw (w tym 6 odnośnie do zdarzeń zaistniałych w I półroczu 2017 roku),
Prokuraturze Regionalnej w Łodzi 14 spraw (w tym 10 odnośnie do zdarzeń zaistniałych w I półroczu 2017 roku),
Prokuraturze Regionalnej w Poznaniu 2 (obie sprawy odnośnie do zdarzeń zaistniałych w 2016 roku),
Prokuraturze Regionalnej w Rzeszowie 8 sprawy (w tym 2 odnośnie do zdarzeń zaistniałych w I półroczu 2017 roku),
Prokuraturze Regionalnej w Szczecinie 8 spraw (w tym 5 odnośnie do zdarzeń zaistniałych w I półroczu 2017 roku),
Prokuraturze Regionalnej w Warszawie 23 sprawy (w tym 15 odnośnie do zdarzeń zaistniałych w I półroczu 2017 roku),
Prokuraturze Regionalnej we Wrocławiu 17 spraw (w tym 6 odnośnie do zdarzeń zaistniałych w I półroczu 2017 roku)
Prokuraturze Regionalnej w Katowicach 16 spraw (w tym 12 odnośnie do zdarzeń zaistniałych w I półroczu 2017 roku).

Odnotowano również sprawy zarejestrowane w roku 2017, a dotyczyły zdarzeń zaistniałych przed rokiem 2017 (postępowania zainicjowane postanowieniem o wyłączeniu materiałów do odrębnego prowadzenia np. PR 1 Ds. 115.2017.D Prokuratury Rejonowej w Przemyślu; postępowania podjęte z zawieszenia np. PR 4 Ds. 270.2017 Prokuratury Rejonowej w Rzeszowie czy PR 1 Ds. 295.2017 Prokuratury Rejonowej Warszawa Ochota w Warszawie; postępowanie kontynuowane po nieuwzględnieniu przez Sąd wniosku prokuratora złożonego w trybie art. 335 kpk – PR 1 Ds. 176.2017 Prokuratury Rejonowej Warszawa Śródmieście w Warszawie; postępowania zainicjowane przekazaniem do Prokuratury przez Sąd kopii prywatnego aktu oskarżenia – PR 2 Ds. 973.2017 Prokuratury Rejonowej w Pruszkowie).

Zgromadzone dane wskazują, iż odnotowano wzrost spraw z użyciem przemocy. Albowiem w I półroczu 2016 roku, łącznie prowadzono 71 spraw tej

kategorii (w tym 50 odnośnie do zdarzeń zaistniałych w I półroczu 2016 roku), zaś 2016 roku łącznie prowadzono 162 sprawy z użyciem przemocy.

Sprawy zakończone wydaniem decyzji o umorzeniu lub odmowie z uwagi na przesłankę, iż „społeczna szkodliwość czynu jest znikoma”

W przeszłości incydentalnie podejmowano decyzje merytoryczne z uwagi na wskazaną podstawę. W latach 2007, 2008, 2009, 2010, 2012, 2013 roku nie odnotowano ani jednej takiej decyzji. W 2006 i 2014 roku tylko jedno postępowanie. W 2011 roku 2 sprawy.

Najwięcej tego typu spraw odnotowano w 2015 roku – 5 spraw oraz w 2016 roku – 6 spraw.

W I półroczu 2017 roku w jednostkach organizacyjnych prokuratur regionalnych odnotowano jedną w/w decyzję.

PR 1 Ds. 314.2017 Prokuratury Rejonowej Lublin – Południe w Lublinie. Postępowanie w sprawie zaistniałego w dniu 8 lutego 2017 roku w Lublinie publicznego znieważenia grupy ludności z powodu przynależności narodowościowej i rasowej poprzez zamieszczenie na portalu społecznościowym Facebook.com pod artykułem „*Turecki student pobity w centrum Lublina w szpitalu czeka na operację*” wpisu „*Bardzo dobrze, niech boja nawet tu przyjeżdżać po tym co zobaczyłem w Anglii dziękuje bardzo za turystów i ciapaków*” – postanowienie o umorzeniu dochodzenia z dnia 28 kwietnia 2017 roku (postanowienie nieprawomocne).

Uwzględniając gromadzone dane dotyczące poprzednich lat odnośnie do w/w zagadnienia oraz biorąc pod uwagę, z jednej strony, odnotowany wielokrotny wzrost spraw tej kategorii, tj. „*przestępstw z nienawiści*” w okresie od 2000 roku, jak i też, z drugiej strony, odnotowany wzrost tego typu decyzji w okresie 2015 - 2016, w pełni uzasadniony jest postulat, aby sprawy zakończone wydaniem decyzji o umorzeniu lub odmowie, z uwagi na przesłankę, iż „*społeczna szkodliwość czynu jest znikoma*”, nadal podlegały stałej kontroli w ramach nadzoru służbowego.

III. Podsumowanie

W porównaniu do wcześniejszych analogicznych okresów sprawozdawczych, w tym do I połowy 2016 roku, zwiększyła się, w I połowie 2017 roku, ilość postępowań prowadzonych w prokuraturach dotyczących przestępstw na tle rasowym. W tym okresie prowadzono łącznie 947 sprawy, w tym 696 nowych postępowań (863 w I półroczu 2016 roku), pozostałe 251 spraw było kontynuowanych z wcześniejszego okresu.

W liczbach bezwzględnych, corocznie zwiększa się ilość prowadzonych w tej kategorii postępowań przygotowawczych. Jednakże od roku 2015, wzrost procentowy nie ma tak dynamicznego charakteru, porównując do poprzedniego okresu sprawozdawczego, jak to miało miejsce w okresie do 2014 roku.

Dla porównania, w I połowie 2016 roku łącznie zarejestrowano 863 sprawy, w tym 566 nowych postępowań, pozostałe sprawy (297) były kontynuowane z wcześniejszego okresu, zaś w I półroczu 2015 roku prowadzonych było 848 postępowań, w tym 497 nowych postępowań.

W I półroczu 2017 roku ogółem zarejestrowano 572.861 nowych spraw prowadzonych w kategorii (Ds, Pc, Pa, Dsn), w tym 484.788 nowych spraw (Ds.), zaś w I półroczu 2016 roku ogółem zarejestrowano 490.203 nowych spraw (Ds, Pc, Pa, Dsn), w tym 414.944 nowych spraw (Ds). Tak więc, odnotowano w I półroczu 2017 roku wzrost w stosunku do analogicznego okresu z 2016 roku o 88.073 czyli o około 18 % wszystkich nowych spraw różnych kategorii.

Natomiast liczba nowych „*spraw z nienawiści*” w I półroczu 2017 roku wzrosła w stosunku do I półroczu 2016 roku o 130 tj. o około 23 % czyli odnotowano (procentowo) nieznacznie wyższy wzrost tej kategorii spraw jak wskazany wzrost dotyczący wszystkich nowych spraw różnych kategorii.

Natomiast, w stosunku do ogółu prowadzonych w jednostkach Prokuratury, sprawy tej kategorii w dalszym ciągu stanowią znikomą część tj. mniej niż 0,2 % - ogółu spraw zarejestrowanych w (Ds, Pc, Pa, Dsn) czy ogółu spraw zarejestrowanych w (Ds).

W odniesieniu do nowych spraw odnotowano ich wzrost we wszystkich regionach, za wyjątkiem białostockiego oraz gdańskiego i poznańskiego. W liczbach bezwzględnych największy wzrost nowych spraw tej kategorii odnotowano w regionie warszawskim (z 145 do 234) i krakowskim (z 43 do 65). W regionie warszawskim, podobnie jak we wcześniejszych okresach sprawozdawczych, odnotowano największą liczbę nowych spraw zarówno w liczbach bezwzględnych, jak i procentowo - 234 tj. około 33,6 % ogółu nowych spraw tej kategorii w Polsce.

W regionie warszawskim, ma miejsce trwała tendencja wzrostu liczby nowych spraw, zarówno w liczbach bezwzględnych, jak i procentowo, w odniesieniu do ogółu nowych spraw tej kategorii w Polsce.

W zakresie danych dotyczących zdarzeń wyczerpujących znamiona czynu zabronionego tej kategorii (rozumianych jako suma danych dotyczących liczby spraw zakończonych skierowaniem aktu oskarżenia do Sądu, liczby spraw zakończonych skierowaniem wniosku do Sądu o skazanie bez przeprowadzania rozprawy w trybie art. 335 § 1 kpk, liczby spraw zakończonych skierowaniem wniosku do Sądu o warunkowe umorzenie postępowania i liczby spraw zakończonych skierowaniem wniosku do Sądu w trybie art. 324 kpk oraz liczby spraw zakończonych wydaniem decyzji o umorzeniu postępowania, z uwagi na przesłankę „*niewykrycie sprawcy przestępstwa*”) ustalono, iż odnotowano:

w roku 2011 – 121 spraw zakończonych w w/w sposób,
w roku 2012 – 174 spraw zakończonych w w/w sposób,
w roku 2013 – 415 spraw zakończonych w w/w sposób,
w roku 2014 – 608 spraw zakończonych w w/w sposób,
w roku 2015 – 638 spraw zakończonych w w/w sposób,
w roku 2016 - 627 spraw zakończonych w w/w sposób.

W I półroczu 2017 odnotowano w sumie 339 spraw zakończonych w w/w sposób. W I półroczu 2016 odnotowano w sumie 311 takich spraw.

Tak więc, do roku 2014, wraz z gwałtownym wzrostem liczby prowadzonych postępowań tej kategorii, proporcjonalnie wzrastała liczba spraw zakończonych w w/w sposób. Zaś w ostatnich kilku latach (począwszy od roku 2014), liczba

postępowań dotyczących zdarzeń wyczerpujących znamiona czynu zabronionego, jest bardzo podobna (to jest ponad 300 spraw w każdym półroczu).

W odniesieniu do decyzji końcowych w postaci postanowień o odmowie wszczęcia postępowania oraz postanowień o umorzeniu postępowania to wskazać należy. W I połowie 2017 roku (w stosunku do analogicznych okresów z lat 2015 i 2016) wzrosła liczba spraw zakończonych wydaniem postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania (większość tj. 82 na 150 wszystkich takich decyzji wydano w regionie warszawskim), zaś liczba spraw zakończonych wydaniem decyzji w postaci postanowienia o umorzeniu postępowania pozostała na analogicznym poziomie.

Przy czym, w I połowie 2017 roku procent spraw umorzonych z powodu niewykrycia sprawców wynosi około 28,5 % tj. zmniejszył się w porównaniu do 2013, 2014 i 2015 roku, jednakże jest większy niż w roku 2016.

W zakresie wykrywalności wskazać należy, iż w okresie sprawozdawczym wskaźnik ten kształtuje się na poziomie około 22 % tj. nieznacznie niższym poziomie niż w roku 2016 (około 23,9 %), aczkolwiek wyższym niż w latach 2013, 2014, 2015.

W odniesieniu do kwalifikacji prawnej, analiza danych, wskazuje, że wzrasta (zwłaszcza za I połowę 2017 roku) liczba spraw prowadzonych odnośnie do czynów kwalifikowanych z innych artykułów niż art. 256 § 1 kk, art. 257 kk i art. 119 § 1 kk, które to kwalifikacje nadal stanowią (podobnie jak we wcześniejszych okresach sprawozdawczych) zdecydowaną większość postępowań dotyczących przestępstw z nienawiści.

Odnotowano wielokrotny wzrost postępowań z art. 196 kk dotyczących obrazy uczuć religijnych.

Analiza danych w przypadku art. 119 § 1 kk wskazuje, iż w I półroczu 2017 roku odnotowano 197 takich spraw, w analogicznym okresie 2016 roku odnotowano ich 126. Przy czym, na 197 spraw prowadzonych z art. 119 § 1 kk – zarzuty przedstawiono w 86 sprawach (wobec 186 podejrzanych – łączna liczba zarzutów 213). Wykrywalność sprawców tych czynów tj. ponad 43 %, kształtuje się na poziomie znacznie wyższym niż średnia dla „spraw z nienawiści”.

W odniesieniu do sposobu działania sprawcy, porównując dane z okresu sprawozdawczego do danych dotyczących 2015 i 2016 roku, stwierdzić należy, iż w dalszym ciągu zdecydowana większość czynów popełnianych jest „z wykorzystaniem Internetu”, przy czym procent spraw „z wykorzystaniem Internetu” w stosunku do ogółu zmniejszył się istotnie w I półroczu 2017 roku. Spadek czynów popełnianych jest „z wykorzystaniem Internetu” odnotowano już 2016 roku, a obecnie jest kontynuowany.

Odnotowano wzrost spraw z użyciem przemocy. I tak, w I półroczu 2017 roku, łącznie prowadzono 130 spraw z użyciem przemocy (w tym 78 odnośnie do zdarzeń zaistniałych w I półroczu 2017 roku). Zaś, w I półroczu 2016 roku, łącznie prowadzono 71 spraw tej kategorii (w tym 50 odnośnie do zdarzeń zaistniałych w I półroczu 2016 roku), a w 2016 roku łącznie prowadzono 162 sprawy z użyciem przemocy.

W odniesieniu do motywów działania sprawców, analiza danych wskazuje.

W I półroczu 2017 roku, najczęściej podmiotem ataków były osoby wyznania muzułmańskiego (aczkolwiek liczba tego typu spraw uległa zmniejszeniu w stosunku do I półrocza 2016 roku, a spadek liczby tego typu spraw odnotowano również w II połowie 2016 roku), następnie Ukraińcy, osoby pochodzenia żydowskiego, Polacy, osoby o czarnym kolorze skóry, osoby pochodzenia romskiego i katolicy.

Istotnie zwiększyła się liczba spraw, w których podmiotem działania sprawcy byli Ukraińcy. Kontynuowany jest spadek liczby spraw, w których podmiotem działania sprawcy byli Romowie.

Kontynuowany jest spadek liczby spraw, w których podmiotem działania sprawcy były osoby pochodzenia żydowskiego. Na bardzo podobnym poziomie jest liczba spraw, w których podmiotem działania sprawcy były osoby o czarnym kolorze skóry.

Kontynuowany jest wzrost liczby spraw (bezwzględny, jak i procent spraw), w których podmiotem działania sprawcy byli Polacy.

Odnotowano wzrost liczby spraw, w których podmiotem działania sprawcy byli katolicy.

W zakresie stosowania środków zapobiegawczych, to w porównaniu do I półrocza 2016 roku, zdecydowanie zwiększyła się liczba bezwzględna, jak i procent spraw, w których stosowano środki zapobiegawcze (w stosunku do ogółu spraw tej kategorii), jak i też bezwzględna liczba osób, wobec których stosowano środki zapobiegawcze, jak i liczba osób, wobec których zastosowano tymczasowe aresztowanie jak i wolnościowe środki.

Powyższe dane liczbowe dotyczące I półrocza 2017 roku są bardzo podobne do danych za cały rok 2016, zaś w przypadku I półrocza 2017 roku to liczba osób, wobec których zastosowano tymczasowe aresztowanie, jest znacznie wyższa niż liczba dotycząca całego roku 2016.

W kontekście wzrostu liczby spraw z użyciem przemocy, w tym wzrostu postępowań dotyczących z czynów z art. 119 § 1 kk odnotować należy, iż na liczbę 81 spraw, w których zastosowano środki zapobiegawcze większość spraw (55) dotyczyła czynów z art. 119 § 1 kk (łącznie w 86 sprawach przedstawiono zarzuty z tego artykułu). Tak więc, wynika, iż w większości spraw z art. 119 § 1 kk, w których przedstawiono zarzuty, zastosowano środki zapobiegawcze. Nadto, na łączną liczbę 52 zastosowanych środków zapobiegawczych w postaci tymczasowego aresztowania zdecydowana większość (46) dotyczyła sprawców czynów z art. 119 § 1 kk.

Powyższe dane świadczą, iż wraz ze wzrostem liczby spraw z użyciem przemocy, odnotowano również znaczny wzrost liczby stosowania środków zapobiegawczych, w szczególności wobec sprawców tych czynów.

W zakresie decyzji końcowych kierowanych do Sądu to wskazać należy, iż liczba (procentowa) kierowanych aktów oskarżenia i wniosków do Sądu o skazanie bez przeprowadzania rozprawy w trybie art. 335 § 1 kpk oraz wniosków o warunkowe umorzenie postępowania w stosunku do roku 2016 jest identyczna (około 20 %).